

Belgica nieuwsbrief 2 september 2011.

° Van onze Belgica medewerker, Raymond Van Ael, heel wat nieuws ivm Max Van Ryselberghe en de uitrusting van de Belgica. Hierna de volledige tekst van zijn bijdrage. Graag zou ik hier vanwege onze vrienden van de Belgica wat verdere commentaren op vernemen. Het lijkt me zeer interessant om een en ander verder te onderzoeken in kader van het vervolledigen van onze fiches ivm de opvarenden van de Belgica en de uitrusting van de Belgica.

In bijlage ook een kopie van een certificaat van de Noorse Veritas in Christiana, afgeleverd op 10 juni 1897 , eveneens door Raymond bezorgd , waarvoor onze dank !

Raymond heeft hier toch wat vragen en zijn bedenkingen over , nl

“Het werd als een certificaat voorgesteld van zeewaardigheid van de Belgica waarmee de Gerlache zou hebben gezwaaaid toen in scheepskringen (verantwoorde) twijfel was gerezen over het overladen van het schip en over de uitrusting, laat staan over de bemanning, nadat het zo goed als gezonken was in de Antwerpse haven nog voor het vertrok . Volgens mij is het slechts een certificaat van “ machinerie”, hetgeen wel eens van de stoomlier alleen zou kunnen zijn geweest of van iets dergelijks, beslist niet van de stoomketel die er blijkbaar geen had, en nog minder van het schip zelf. Het schip waarop alles zagezegd weken lang goed was nagezien en in orde gebracht kon zijn schroef niet gebruiken omdat de condensator van de machine al direct warm liep, en toen dat verholpen was, omdat de persleiding van het voedingswater naar de ketel kapot sprong. Het werd de Schelde uitgesleept (met de Gerlache onvindbaar, hij zou naar eigen zeggen in de uitkijktoren boven in de mast zijn gekropen om uitvoerig afscheid te wuiven, hetgeen dan door niemand zou zijn gezien, of aan boord onopgemerkt zou zijn kunnen passeren wanneer zo iemand het wand in zou kruipen... Er is mij een spottekening onder ogen gekomen van het vertrek van de Belgica uit een lokaal magazine waarop een persoon met een tuts (strooien hoed van het magazijn Titz , toen mode) blijkbaar op de bank van een jacht (van Osterieth?) dat er naast voer zit te blèren en door allerhande dames omringd en getroost wordt. De persoon is opzettelijk niet herkenbaar voorgesteld.) Het buiten slepen van de Belgica is op foto's te zien wanneer men maar goed oplet en hij voer dus niet op eigen kracht , alvorens hij voor Vlissingen zijn ankerketting evenmin kon inhalen. Waarbij het schip door de Nederlandse kruiser weer eens op sleeptouw diende te worden genomen. Als ik het goed versta moest de broer van de Gerlache die op de marinewerf in Oostende werkte en de mechanische werkplaats van de marine in alle stilte de zaak zo een beetje opgelapt proberen te krijgen alvorens het schip, excuseer jacht, door de sleepboot (van de marine) tot voor de Solent kon worden gesleept. De Scandinavische kontakten die u hebt bij Veritas moeten dat certificaat toch kunnen lezen en correct interpreteren. Ook op mijn vraag waarom de Belgica niet als schip in de scheepsregisters kon worden opgenomen maar enkel als stoomjacht met een prutsstoommachinetje van 35 pk kon worden geklasseerd is ook nooit enige reactie gekomen.

Het origineel was in 1988 in het bezit van "Huize Zingem", met vermelding "Verzameling Gaston de Gerlache".

Het werd vermoedelijk tentoongesteld door het Nationaal Scheepvaartmuseum te Antwerpen in de sleepspits "Lauranda" tussen 7 juli en 13 augustus 1988, met als titel "Belgica, de eerste overwintering in Antarctica 1897-1899".

De tentoonstelling stond onder de auspiciën van de North Sea Society uit Stavanger, waarvan Nora Smedvig toen chairman was, en had financiële steun van de Fina Exploration Norway (dochtermaatschappij van Petrofina).

Mijnheer J. Hagland was toen Directeur Informatie van het Noorse Olie directoraat en mijnheer Colin Campbell Executive Vice-President van Fina Exploration Norway.

Er bestonden toen plannen de tentoonstelling ook te laten doorgaan in de musea van Stavanger, Oslo, Bergen en Tromsø. Wat daarvan in huis is gekomen weet ik niet.

Over Max van Rysselberghe :

"het artikeltje stuur ik nog, het werd in 1886 in "Le Magasin Pittoresque" gepubliceerd in Parijs (met mogelijk een onderafdeling in Brussel) en gaat over een ontstoringsysteem voor gecombineerde telefoon en telegraaflijnen dat een zekere M. van Rysselberghe had uitgevonden en met succes

gedemonstreerd. Het gaat volgens mij wel degelijk om Max die uit de opkomende elektriciteitswereld afkomstig was. (Als octrooideskundige heb ik snel een opzoeking gedaan of hij er eventueel een patent op zou kunnen hebben aangevraagd, maar ik heb er geen gevonden (wel van een François van Rysselberghe in 1890 in Zwitserland maar dat gaat over iets anders.)

Rond die tijd was de grote uitdaging van dynamo's en generatoren rechtstreeks te kunnen laten aandrijven door stoommachines, dus zonder lederen drijfriemen en een groot en klein drijf wiel om voldoende toerental te verkrijgen. Een grote stoommachine liep zo iets van een 200 toeren per minuut, hetgeen niet genoeg was voor directe aandrijving, men moest 1600 toeren of zo kunnen verwezenlijken.

Daarom zochten constructeurs snel draaiende stoommachines te ontwerpen, waarvan Westinghouse er als eerste in geslaagd was er zo een op de markt te brengen. Het is dus niet verwonderlijk dat de elektriciteits ingenieur Max ook wat met stoommachines vertrouwd was, zonder daarom er een specialist in te zijn. Ik neem aan dat hij via de fameuze jachtclub op de linkeroever in contact kan zijn gekomen met de Belgica, en aangenomen heeft van ze tot in Vlissingen te begeleiden omdat duidelijk werd dat zo goed als niemand aan boord genoeg van stoommachines afwist. Veel meer dan aangetoond hebben waarvoor ieder kraantje diende zal hij wel niet hebben kunnen doen, waarmee nog geen vollerde stokers of machinisten uit de bemanning waren gevormd, waarop hun problemen met de installaties achteraf ook wel zouden kunnen wijzen.

Dit om aan te geven dat de "M". uit het artikel wel eens onze Max zou kunnen zijn geweest en hoe een elektriciteits ingenieur toch een en ander kon afweten van een stoommachine, en hoe hij met de Belgica in contact kan zijn gekomen."

Kennen wij niemand uit een genealogische vereniging in Antwerpen die eens rap de kwartierstaten van de van Rysselberghers zou kunnen gaan kopiëren? Geboortecertificaat, woonplaatsen, beroep ouders, enz. van toen Max nog in Antwerpen woonde zijn daaruit direct op te maken, en zo iets is slechts en kleine moeite Zelf weet ik er echter de juiste weg niet naartoe.

° Van onze vriend, Aat Schuyer, kregen we heel wat informatie ivm de Kortenaer, het schip van de Nederlandse marine dat de Belgica begroette de dag van zijn vertrek uit Antwerpen. Hieruit kunnen wij opmaken dat Raymond wel degelijk gelijk heeft en dat de Belgica gesleept werd..

In mijn ([H@ns](#)) archief staat over dit voorval:

[...] De "Kortenaer" vertrok op 16 augustus 1897 van Vlissingen, om het Belgische s.s. "Belgica" ter hoogte van Bath op te wachten. Om 14.00 uur kwam de gesleepte "Belgica" in zicht. **Met 21 saluutschoten en het hijsen van de Belgische vlag werd het Belgische Gouvernement gesalueerd.** [...]

Van een saluut aan koningin Wilhelmina wordt niet gesproken. De vorstin was er waarschijnlijk ook niet bij. Zij was op 15 september 1897 aanwezig bij een vlootrevue op het Hollandsch Diep, waarbij het Eskader aanwezig was. De "Kortenaer" was tijdelijk aan dat Eskader onttrokken voor de ontmoeting met de "Belgica".

Ik kom nog even terug op deze tekst:

[...] **Zij (de koningin) was op 15 september 1897 aanwezig bij een vlootrevue op het Hollandsch Diep, waarbij het Eskader aanwezig was.** [...]

Ik moet dat eens goed uitzoeken, want in het jaarboekje van 1897/98 wordt die gebeurtenis geplaatst in 1898.

Nadere bestudering geeft aan, dat beide gebeurtenissen (vertrek s.s. "Belgica" en de vlootrevue) niet in hetzelfde jaar plaatsvonden. De "Belgica" vertrok voor de expeditie

in 1897 en de vlootrevue had plaats in 1898.

De saluutschoten en het hijsen van de Belgische vlag waren dus inderdaad bedoeld voor het Belgische Gouvernement.

H@ns

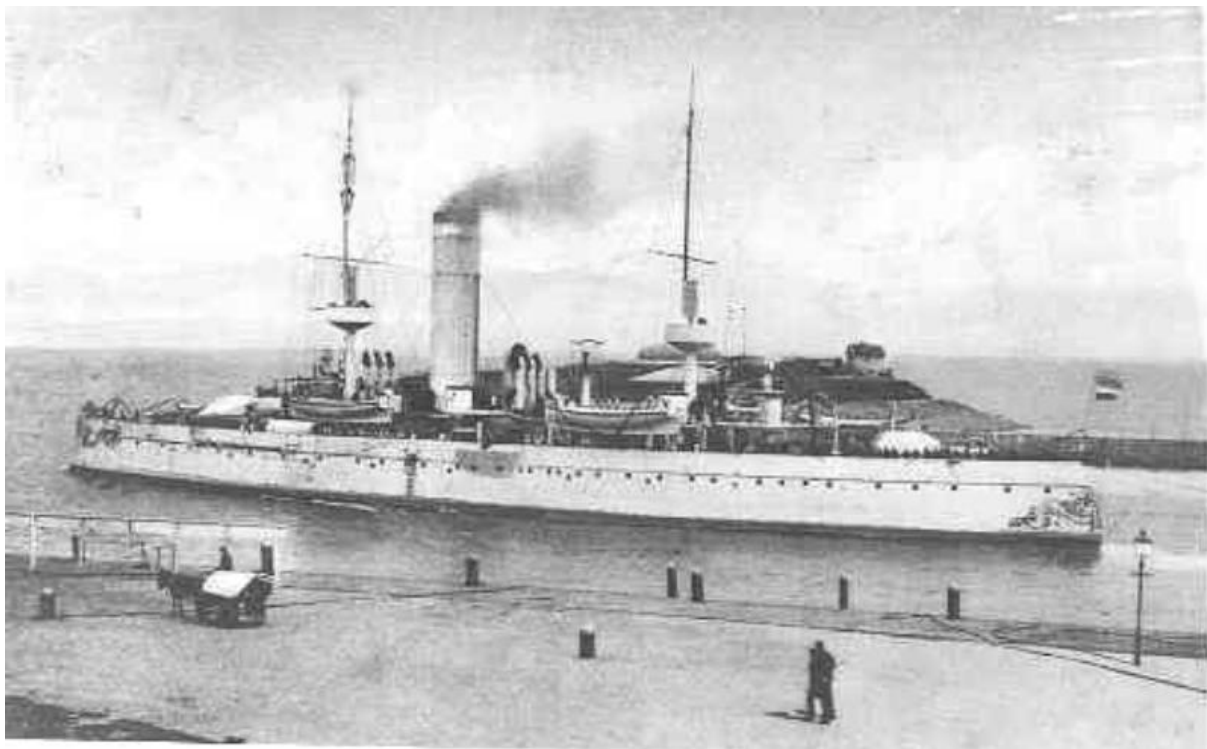
door stoker »

Op 16 augustus 1897 om 1400 uur was er een ontmoeting tussen Hr.Ms. Kortenaer en de gesleepte Belgica ter hoogte van Bath.

Het Belgische Gouvernement werd gesalueerd met het hijsen van de Belgische vlag en 21 saluutschoten.

Prinses Wilhelmina was bij deze ontmoeting niet aanwezig.

Uit Jaarboek van de Koninklijke Nederlandsche Zeemacht 1897-1898:

° Niet te vergeten en zeker te noteren !!!!!

Reserveer in uw agenda : vrijdag 23 september 2011

...

We zien u dan graag terug op de opening van onze nieuwe Belgicawerf. Minister-president Kris Peeters en Gouverneur Cathy Berx zullen er ook zijn. Een formele uitnodiging met programma volgt ...

° Van 30 /09 tot 1/09 was Anne Melgard van de Universiteitsbibliotheek Oslo dus op bezoek bij het Belgica Genootschap. Kjell Kjaer , onze Noorse ondervoorzitter, vergezelde haar. Mevr. Melgard bezorgde ons heel wat informatie en documenten over Racovitza en de latere tochten van de Belgica op jacht naar de Bottlenose walvissen in het hoge Noorden. Een kort rapport van haar bezoek volgt later.

° Oana Rusu , die de Belgica tentoonstelling en ontvangst van de Belgische delegatie in Vaslui (Roemenië 2010)op voortreffelijke organiseerde, zal ook aanwezig zijn bij de opening van de nieuwe Belgica werf op 23 september e.k. We zullen proberen haar een mooi en interessant programma aan te bieden.

° Ism met onze zuster vzw, De New Belgica, wordt momenteel de mogelijkheid onderzocht om naast de Belgica-Likeur en Belgica- Jenever ook een typisch Belgica-bier op de markt te brengen.

° Op de erfgoeddag april 2012 is 'helden' het thema . Het Belgica Genootschap bereidt momenteel een gepaste tekst voor om ALLE opvarenden van de Belgicareis 1897-1899 op deze site van de erfgoeddag op te nemen.

° Van Bjorn Lengfelder, onze gids in het Amundsen's geboortehuis-museum (Borge),
ontvingen we een persartikel ivm met ons bezoek aan Oslo ikv de hulding van Nansen &
Amundsen .

° Vergeet niet , de exploiten van onze Belgica vriend Rudi Caeyers zijn te volgen op
<http://noorderling.blogspot.com>

Maritieme Belgica groeten,

Willy Versluys

